

Praktijk versus beleid: Prostitutiecontrole in Antwerpen na de afschaffing van de reglementering in 1948.

(Tuur Bisschop – UGent)

In mijn masterscriptie legde ik mij toe op het verschil tussen de politionele praktijk en het abolitionistisch beleid: hoe veranderden de uitvoerige controle en werkwijze van de Antwerpse zedenpolitie op het terrein? Ik onderzoek de zedenpolitie en de organisatie van sekswerk in Antwerpen in de periode van mei 1948 tot eind december 1952. In de Belgische historiografie van prostitutie bleek immers dat het abolitionisme, de periode waarin de officiële reglementering van prostitutie afgeschaft was, weinig tot niet onderzocht was.

Op 21 augustus 1948 keurde de Belgische regering namelijk de wet inzake de afschaffing van de officiële reglementering van de prostitutie goed. Tot dan werd sekswerk in België door de gemeentebesturen gereguleerd naar het Franse model van Parent-Duchâtelet. Prostituees moesten zich verplicht registreren en onderwerpen aan medische controles om geslachtsziektes op te sporen. Ze werkten in gereguleerde ‘officiële’ bordelen. De daarvoor opgerichte zedenpolitie controleerde of de prostituees voorgaande maatregelen volgden en beboetten degenen die zich niet in regel stelden met de wet. Ondanks verscheidene pogingen van de ‘abolitionistische’ beweging duurde het in België tot 1948 om het model van Parent-Duchâtelet af te schaffen. Hoewel sekswerk zelf niet strafbaar werd, richtte deze wetgeving zich vooral op het bestraffen van souteneurs, bordeelhouders en mogelijke mensenhandelaars. Aangezien prostitutiewetgeving een gemeentelijke aangelegenheid was tot 1948, maakte mijn analyse van de ontwikkeling van de Antwerpse prostitutiewetgeving duidelijk dat er weinig veranderde na de wet van 1948. Het Antwerpse stadsbestuur had in 1925 al de officiële gereguleerde bordelen afgeschaft. Ook straatprostitutie en andere vormen van zichtbare prostitutie waren al verboden sinds 1934. Hierdoor veranderde er beleidsmatig weinig in Antwerpen.

Om de werkwijze van de zedenpolitie te onderzoeken gebruikte ik hoofdzakelijk de gebeurtenisboeken in de periode van mei 1948 tot eind december 1952. De gebeurtenisboeken waren schriftelijke verslagen van politie-interventies, opgesteld door de politieagenten op de dag zelf of de dag na de feiten. Deze verslagen gingen over concrete acties van de agenten en hun interacties met de betrokkenen op straat. De zedenpolitie richtte zich voornamelijk op de zichtbare prostituees: de straat-, deur- en raamprostituees of de dienststers die klanten lokten aan het raam. De agenten volgden de straatprostituees en betrapten hen op heterdaad van zodra ze samen met een klant op een kamer gingen vertoeven. Ook lieten ze de prostituees hen aanspreken, zodat ze bewijs hadden van hun ‘slechte’ intentie. Toch pakten ze weinig sekswerkers op, enkel wanneer de prostituees de agenten tegenwerkten of luidruchtig waren. Daarnaast pasten de zedenpolitie en ook het lokale bestuur de strategie van *containment* toe om prostitutie tot bepaalde wijken te begrenzen. Dit beleid kende namelijk een lange traditie in Antwerpen en zou dus niet verdwijnen. De prostitutiebuurten waren de Atheneumbuurt, de Burchtgracht en het Schipperskwartier. Deze wijken waren al een lange tijd de locaties waar prostitutie voorkwam en er zou pas in de jaren 1990 veranderingen in komen met de sluiting van de Burchtgracht. Buiten deze wijken waren er ook prostituees te vinden. De prostituees ontwikkelden hun eigen tactieken om aan deze politiecontroles te ontsnappen en zo hun eigen ruimte binnen de stad op te eisen. Zo verhuisden ze regelmatig zonder zich in regel te stellen met

de bevolkingsregisters. Daarnaast maakten ze het de politie moeilijker door taxi's te gebruiken. In 1952 nam de controle van de zedenpolitie in de prostitutiebuurten af. Het onderzoek toonde hier twee oorzaken voor aan. Enerzijds nam de publieke aandacht voor prostitutie af. Deze was immers ontstaan door de invoering van de nieuwe wetgeving in 1948. Anderzijds alarmeerden burens en dienstmeiden de prostituees meer en meer wanneer een agent werd gespot. De zedenpolitie legde zich daarom meer en meer toe op andere taken, zoals bijvoorbeeld het onderzoek naar affaires, dan op de prostitutiebuurten.